

V EVROPSKEM TEDNU MOBILNOSTI (16.-22. SEPTEMBER) JE ZELO POPULARNO ZAPIRATI STARA MESTNA JEDRA ZA PROMET IN POSLUŠATI POLITIKE, KI SE HVALIJO S ČISTIM MESTOM.

Akcija sicer poteka vsako leto v več mestih in krajih, vendar bi bilo potrebno akcijo širiti tudi časovno, ne le geografsko. Žal pa se po tednu dni največkrat ne premakne nič in se stvari vrnejo v staro vsakdanjost: hrup, izpuste in zastoje.

ZAKAJ JE JAVNI POTNIŠKI PROMET KUL?

Velik del teh vsakdanjih problemov bi rešila bolj množična raba sredstev javnega prevoza – vlaka in avtobusa. Ta imajo kar nekaj prednosti, ki pa jih zna izkoristiti vse premalo ljudi:

- ★ Vozni red je ponavadi vnaprej določen in le zaradi večje okvare ali nesreče lahko pride do zamude.
- ★ Za posameznika je veliko ceneje uporabljati vlak ali avtobus. Že sama cena goriva je veliko višja, da ne govorimo o obrabi in vzdrževanju vozila, za kar ti ni potrebno skrbeti pri javnem prevozu.
- ★ Privarčuješ veliko časa in energije ter nepotrebne živčnosti. Prav tako lahko brezskrbno prebereš kakšen časopis ali knjigo, poslušas glasbo in opraviš nujen telefonski klic ter tako učinkovito izkoristiš potovalni čas.

ZAKAJ JAVNI POTNIŠKI PROMET NI KUL?

Seveda pa ima, vsaj v Sloveniji, javni prevoz tudi nekaj pomanjkljivosti. Resnica je, da je javni potniški promet po večini

javni POTNIŠKI

zastarel in nepriljubljen v primerjavi z 'razkošjem', ki ti ga ponuja osebni avtomobil. Danes povezav z javnim potniškim prometom marsikje ni ali pa so časovno nekonkurenčne in neuskklajene. Glavni vzrok je v tem, da je razvoj javnega potniškega prometa v prometni politiki potisnjen na stranski tir že desetletja. Denar se vlaga v avtoceste, za modernizacijo potniškega prometa pa zmanjka sredstev. Tako pride do začaranega kroga: nekakovosten javni potniški promet, premalo potnikov, težavno pokrivanje stroškov, ukinjanje linij in še bolj nekakovosten javni potniški promet. Posledice so seveda težnja k osebni prevozu, gradnja avtocest in onesnaženje okolja ter uničevanje prostora in našega zdravlja.

Začarani krog se da prekiniti: modernizacija javnega potniškega

prometa, več potnikov, več prihodkov, uvedba novih linij. In seveda posledice, kot so manjša raba osebnih vozil, čistejše okolje, manj zastojev, varnejše podnebje.

JAVNI POTNIŠKI PROMET ZA TISTE BREZ AVTOMOBILA

Velikemu deležu prebivalcev Slovenije ni omogočena kakovostna mobilnost. Približno 50 % prebivalcev (otrok, starejših, invalidov in socialno šibkejših) nima možnosti nakupa osebnega avtomobila. Ker se prostorska zgradba Slovenije, predvsem pa njenih mest, vse bolj razvija na principu maksimalne dostopnosti z osebnim avtomobilom, hkrati pa je sistem javnega potniškega prometa vse bolj nekonkurenčen in neučinkovit, se kakovost bivanja in mobilnosti velikemu delu prebivalstva poslabšuje. Če želimo živeti v državi, ki omogoča

INTERVJU:

Michel iz Bordeauxa

FRANCIJA

Tokrat smo se pogovarjali s 23-letnim Michelom iz Bordeauxa (Francija). Michel je študent podjetništva in marketinga. Lani je 8 mesecev preživel v Sloveniji, kjer je opravljal študijsko prakso.

Zakaj si se odločil priti v Slovenijo? Kakšna so bila tvoja pričakovanja?

»Zelal sem obiskati novo državo. Zanimalo me je, kakšno je življenje v novih članicah EU, ker o teh državah ne vemo veliko. Na internetu sem poiskal nekaj informacij o Sloveniji in zdelo se mi je lepo. Videl sem slike Bleda, Ljubljane in dobil sem občutek, da je življenje v Sloveniji res drugačno in bolj mirno kot v Franciji, kar se je izkazalo za resnično.«

Kakšna je bila reakcija tvojih staršev in prijateljev, ko si jim povedal, da odhajaš v Slovenijo?

»Vsi so bili presenečeni in zelo radovedni, saj Slovenije niso poznali.«

Kateri kraje si obiskal v Sloveniji? Kaj ti je bilo najbolj všeč?

»Koper, Bled, Ljubljana, Kranj, Postojna, Kranjska Gora ... Zelo mi je všeč Ljubljana. Bled je prav tako čudovit in odličen kraj za sprostitev. Zelo mi je bila všeč tudi Erasmus skupina na ŠOU Ljubljana, ki je skrbela za gostujoče študente iz tujine. Vsak dan se je kaj dogajalo, tako da nam nikoli ni bilo dolgčas (zabave, športne dejavnosti, turistični ogledi ipd.).«

Si kupil kak slovenski spominek?

»Kupil sem dres slovenske nogometne reprezentance za podporo Sloveniji na tekmi proti Nizozemski, uro z ljubljanskim zmajem in laško pivo ... «

Kaj te je najbolj pozitivno presenetilo v Sloveniji? Kaj se ti zdi, je naša največja prednost?

»Slovenija se mi je zdela resnično tiha in mirna dežela, v kateri si lahko odpočiješ. Tukaj

je lepo živeti, saj lahko v zelo kratkem času obišeš veliko lepih krajev, tudi tujih (Benetke, Hrvaška, Italija in podobno).“

Si doživel kaj negativnega v Sloveniji? Kaj, kar ti takoj spremeni?

»Prvi dan, ko sem šel na delo, nisem razumel niti ene slovenske besede in nihče na avtobusni postaji ni govoril angleško, da bi mi razložil, s katerim avtobusom se moram peljati. Tako sem se peljal s tremi napačnimi trolami, preden sem našel pravo. Bil je grozno.“

Si med svojim obiskom spoznal kaj Slovencev?

»Ja, veliko in še vedno sem v stikih z njimi.“

Si se naučil kaj slovenščine?

»Ja, obiskoval sem celo tečaj slovenščine. Spominjam se le osnov: "Jaz sem Michel, sem iz Francije, govorim malo slovensko. Hvala. Dober tek. A lahko račun, prosim? Ful si lepa!"

Kakšen se ti zdi tipičen Slovenec?

»Tipično slovensko dekle je čedno in kadi. Fantje so visoki in imajo radi šport. Oboji pa poslušajo jugoglasbo.“

Kakšen se ti zdi tipičen Francoz?

»Prijazen, ljubitelj hrane in romantičen.“

Katere so največje kulturne razlike med Slovenijo in Francijo, ki si jih opaziš?

»Slovenija je majhna in ne preveč poznana država, Francija pa je zelo dobro prepoznavna z bogato zgodovino in slavnimi osebnostmi.“

Katere so največje razlike pri mladih? Kdaj se mladi običajno odselijo od doma?

»V teh časih se mladi odselijo od doma kasneje kot pred desetimi leti, saj dlje študiramo. Ne vem natančno, kako je v Sloveniji, a v Ljubljani sem videl veliko študentov, ki so med tednom v Ljubljani, za vikend pa se odpravijo domov k staršem.“

Kako bi opisal študentsko delo v Franciji?

»V primerjavi s Slovenijo je pri nas med letom manj študentskega dela, saj še vedno veliko študentov živi

pri starših. Kljub temu nekateri delajo v McDonaldsu ali podobnih organizacijah. Študentsko delo je plačano okrog 8 eur/h. Večina jih dela med poletnimi počitnicami za 1 ali 2 meseca v bankah, restavracijah ali v turizmu na obali. Veliko laže je najti delo, če imaš veze in poznanstva. Če tega ni, se prijavljamo na delo tako, da podjetjem pošiljamo svoje CV-je. Enako velja za študijsko prakso. Na nekaterih šolah je praksa obvezna, na drugih ne. Večinoma obvezna praksa ni dobro plačana.“

Ali imajo mladi v Franciji kakše posebne ugodnosti?

»Študentski boni za prehrano v Sloveniji so ena najboljših stvari, kar sem jih kdaj videl, saj sem lahko jedel pravi obrok v mnogih restavracijah! Tega v Franciji ni. Če hočemo jesti poceni, moramo jesti v slabih restavracijah. Tudi večjih ugodnosti za študente ni, razen določenih popustov v kinu ali muzejih.“

Kaj moramo mladi nujno videti v Franciji?

»Preveč stvari za naštevanje! Francija je čudovita država in ni vse le Pariz. Vsa atlantska obala, še posebej Bordeaux, od koder prihajam, je zelo lepa, prav tako pa tudi mediteranska. Imamo tudi veliko gradov in muzejev ter lepe gore (Pireneji in Alpe).“

Katero francosko kulinarčno specialiteto priporočas?

»Absolutno morate poskusiti raco. Francoska hrana je zame najboljša na svetu.“

Kaj moramo mladi nujno poskusiti v Franciji?

»Oglejte si Pariz z Eifflovega stolpa, pojdite na smučanje v Alpe, na rafting in trekning v Pireneji, oglejte si nogometno tekmo in preizkusite francoski "happy hour" v pariških nočnih pubih, preden se podate naprej na zabavo z lepimi francoskimi dekletki.“

Kateri šport je pri francoski mladini najbolj priljubljen?

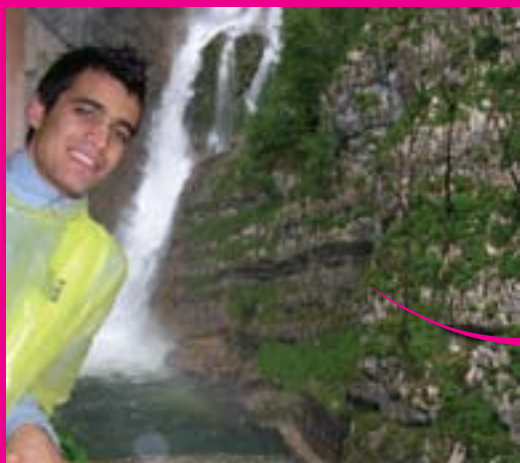
»Nogomet je v Franciji šport številka ena, priljubljena pa sta tudi ragbi in tenis.“

Je v Franciji dovoljeno kaditi na javnih mestih?

»Ne več. Obstajajo pa posebne sobe za kadilce, tudi v klubih.“

Imaš svoj blog?

»Imam 2 bloga, ki me spominjata na čas, ko sem bil v tujini, zdaj pa večinoma uporabljam Facebook.“

PROJEKT VERJAMEM: ZGOVORNE MAJICE

LETOS SE DOGAJA OGROMNO STVARI ...

Navijali smo na Evropskem prvenstvu v nogometu, Slovenija je predsedovala EU, na Kitajskem so bile olimpijske igre ... In za povrh vsega je letos leto medkulturnega dialoga in vključevanja mladih z manj priložnostmi. In začenja se projekt Verjamem.

"SEM JAZ EDEK OD MLADIH Z MANJ PRILožNOSTMI..."

...če ne smem ven, kadar imam "hausarest"? Ne. Mladi z manj priložnostmi so mladi, ki so v primerjavi s svojimi vrstniki prikrajšani zaradi svojega položaja oz. ovir, ki jim onemogočajo učinkovit dostop do izobraževanja, mobilnosti in participacije, vključevanje v družbo ...

Mladi, ki imajo manj priložnosti, so med drugim:

- ★ mladi z nizkim življenjskim standardom, brezposelni, brezdomci,
- ★ mladi s fizičnimi, čutnimi, mentalnimi težavami,
- ★ mladi priseljenci, pripadniki manjšin, begunci,
- ★ mladi z učnimi težavami ter tisti, ki so opustili šolanje ali izpadli iz sistema izobraževanja,
- ★ diskriminirani zaradi spola, etične ali verske pripadnosti, spolne usmerjenosti, tudi odvisniki, mladi iz ločenih družin...
- ★ mladi iz odmaknjenih, ruralnih območij, iz težavnih urbanih četrti, iz manj razvitih območij ...

IN ZAKAJ IMAJO MANJ PRILožNOSTI?

Predstavljaš si, da živiš življenje na invalidskem vozičku. Pokliče te prijatelj in te povabi na super špil čisto nove računalniške igrice, ti pa se boš dogodka težko udeležil, ker blok, v katerem živi prijatelj, nima dvigala. Pomisli tudi na vozičku neprijazne

avtobuse, pločnike, nekatere knjižnice, banke, pošte, šole... Ni tako zelo fino, a?

Kaj pa vsi mladi, ki imajo 6. ali celo 7. stopnjo izobrazbe in so brezposelni? Brezposelnost po novih podatkih sicer strašansko pada, še vedno pa je veliko mladih, ki želijo delo, pa ga ne dobijo, še več pa je takšnih, ki opravljajo delo, ki ni popolnoma nič povezano z vsem tistim, kar so leta pridno tlačili v učene glave. Pomisli tudi, kako je stopiti na igrišče polno vrstnikov, ko kar naenkrat vsi utihnejo in te gledajo, ker pripadaš manjšini, ker si drugačen, ker ne spadaš tja...

POVEJ, V KAJ VERJAMES?

Ti je šlo vživiljanje dobro od rok? Ti ni vseeno, kako se takšni mladi počutijo? Mogoče si pa na lastni koži izkusil kaj podobnega? Svoje stališče lahko poveš na glas, še bolje, lahko ga nosiš na sebi in prebral ga bo vsak, ki ti prekržiha pot. Ekipa EURO<26 te vabi, da sodeluješ pri **projektu Verjamem** in si »primisliš« majico s svojim stališčem.

Na info@euro26.si nam do **3. oktobra 2008** pošlji svojo kratko misel (do 15 besed, da ne bo majica postala šotor), ki izraža tvoje osebno stališče do mladih z manj priložnostmi. Da ti bo lažje imaš na izbiro izhodišča (uporabiš lahko enega ali več):

★ Verjamem... ★ Rad bi... ★ Fino bi bilo... ★ Želim...

Pretežko? Poskusi takole: zamiži in se preseli v kožo posameznika, predstavljaš si, kako se počuti in zapiši, kaj mu želiš, kaj bi bilo fino... Ali pa povej, kako se počutiš sam, če si se prepoznal v množici mladih z manj priložnostmi. Ne pozabi pripisati svojega **imena in priimka ter kontaktnih podatkov** (naslov ali telefon). Ekipa EURO<26 je zate natuhtala še nekaj primerov:

IN ZA PIKO NA 2: ON-LINE GLASOVANJE

Izmed vseh prejetih misli bo žirija izbirala tiste najboljše, ki jih bomo dodali v spletno galerijo na www.euro26.si - nekaj si jih lahko že ogledaš v galeriji. Ko se jih bo nabralo dovolj za pošteno konkurenco (beri: **10. oktobra 2008**), bo sledil napet boj s spletnim glasovanjem. **5 najbolje ocenjenih** bo dobilo svoj prostor **na majicah**, lastnikom v ponos in drugim v »zavist«. Majice bodo dobili tudi najbolj vztrajni glasovalci, naključno izžrebani pa **EURO<26 žogice za žongliranje** ali **Golla torbice za mobilni telefon/mp3 predvajalnik**.

Kaj praviš, si za miselno nevihto in zgovorno majico? Jeseni je čas, ko lahko naglas poveš kaj misliš, kaj želiš, kaj bi bilo fino. Začenja se projekt Verjamem.

VERJAMEM...

JE SE NE SMEM VEN, KADAR IMAM "HAUSAREST"? NE. MLADI Z MANJ PRILožNOSTMI SO MLADI, KI SO V PRIMERJAVI S SVOJIMI VRSTNIKI PRIKRAJŠANI ZARADI SVOJEGA POLOžAJA OZ. OVIK, KI JIM ONEMOGOčAJO UčINKOVIT DOSTOP DO IZOBRAžEVANJA, MOBILNOSTI IN PARTICIPACIJE, VKLJUčEVANJE V DRUžBO ...

RAD BI...

JE SE NE SMEM VEN, KADAR IMAM "HAUSAREST"? NE. MLADI Z MANJ PRILožNOSTMI SO MLADI, KI SO V PRIMERJAVI S SVOJIMI VRSTNIKI PRIKRAJŠANI ZARADI SVOJEGA POLOžAJA OZ. OVIK, KI JIM ONEMOGOčAJO UčINKOVIT DOSTOP DO IZOBRAžEVANJA, MOBILNOSTI IN PARTICIPACIJE, VKLJUčEVANJE V DRUžBO ...

ŽELIM...

JE SE NE SMEM VEN, KADAR IMAM "HAUSAREST"? NE. MLADI Z MANJ PRILožNOSTMI SO MLADI, KI SO V PRIMERJAVI S SVOJIMI VRSTNIKI PRIKRAJŠANI ZARADI SVOJEGA POLOžAJA OZ. OVIK, KI JIM ONEMOGOčAJO UčINKOVIT DOSTOP DO IZOBRAžEVANJA, MOBILNOSTI IN PARTICIPACIJE, VKLJUčEVANJE V DRUžBO ...

FINO BI BILO...

JE SE NE SMEM VEN, KADAR IMAM "HAUSAREST"? NE. MLADI Z MANJ PRILožNOSTMI SO MLADI, KI SO V PRIMERJAVI S SVOJIMI VRSTNIKI PRIKRAJŠANI ZARADI SVOJEGA POLOžAJA OZ. OVIK, KI JIM ONEMOGOčAJO UčINKOVIT DOSTOP DO IZOBRAžEVANJA, MOBILNOSTI IN PARTICIPACIJE, VKLJUčEVANJE V DRUžBO ...